

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v září 2007 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v září a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 983 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 463 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 372 podniků obchodu a 752 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v září nezměnilo příznivé hodnocení celkové **ekonomické situace**. 57,9 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 41 % jako uspokojivou a 1,1 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 42 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 1,2 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 56,8 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Většina respondentů očekává neměnnost **poptávky**, což se promítlo ve snížení salda hodnocení **celkové poptávky**. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 78,9 % tržeb, respondenti s 18,5 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 2,6 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 79,4 % tržeb, jako nízká u respondentů s 2,8 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 17,8 % tržeb.

Hodnocení **zahraniční poptávky** se mírně zvýšilo. Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 68,6 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 5,5 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 25,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 72 % tržeb, u 5,6 % za nízkou a u 22,4 % za vysokou.

Výrobní činnost se vyvíjela příznivě u podniků s 23,1 % tržeb, poklesla u 8 % podniků a u podniků s 68,9 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 25,5 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 7 % a neměnnost podniků se 67,5 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 87,1 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 8,3 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 4,6 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 87,9 % tržeb za normální v sezóně.

Pro **příští tři i šest měsíců** se očekává zlepšení **ekonomické situace**. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 77,3 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky se 21,3 % a zhoršení respondenti se 1,4 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 21,8 % respondentů, u 1,6 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 76,6 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích šest měsíců respondenti s 24,8 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 1,4 % a respondenti představující 73,8 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 73,1 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 25,4 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 1,5 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 64,3, % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 32,6 % a se snížením respondenti s 3,1 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 29,2 % tržeb, snížení očekává 3,4 % respondentů a neměnnost 67,4 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 30,9 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 61,2 % za celý soubor a snížení exportu očekává 7,9 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 33,9 % tržeb, pokles respondenti s 3,3 % tržeb a respondenti s 62,8 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 20,6 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 75,6 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 3,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 22,9 % respondentů zvýšení dovozu, 4,2 % snížení a 72,9 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 83,9 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 5,6 % a nedostatečné u podniků s 10,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 83,3 % tržeb, více než dostatečné u 5,1 % a nedostatečné u 11,6 % respondentů.

Pro příští tři měsíce očekávají respondenti růst **výrobní činnosti** při neměnném vývoji zaměstnanosti. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 37,7 % tržeb, se snížením počítá 2,9 % respondentů a respondenti s 59,4 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 33,9 % tržeb, neměnný vývoj 62,8 % respondentů a pokles výroby 3,3 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit. Ve zpracovatelském průmyslu by měla být výroba zajištěna (na základě zakázek) v normální pracovní době v průměru na 9,4 měsíců dopředu.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 14,3 % počtu respondentů. Respondenti se 65 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 20,7 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 13,5 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 4,1 % tržeb a s neměnností u 82,4 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 23,1 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 67,7 % tržeb a rychleji u 9,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 11,3 % tržeb, snížit u 4,6 % tržeb a 84,1 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 24,3 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 13,4 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 87,3 % počtu respondentů, u 10,9 % selepší a u 1,8 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 46,8 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,8 % a snížení 15,6 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,8 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo (o 0,3 bodu) a v meziročním srovnání je o 4 body vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení **současné ekonomické situace** meziměsíčně nezměnilo. V září hodnotilo 51 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 46,6 % jako uspokojivou a 2,4 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 36,6 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 2,6 % respondentů a u ostatních (s 60,8 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení celkové poptávky se snížilo. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 74,2 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 6,6 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 19,2 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 35,8 % stavebních prací a za uspokojivou se 62,9 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 25,2 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou horší než v srpnu, pro **příštích šest měsíců** jsou lepší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 69,9 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 20,2 % stavebních prací a zhoršení s 9,9 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 12,3 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 12,7 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 75 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají zrychlení **stavební činnosti** a stále počítají s růstem **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 20,1 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 12,5 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 67,4 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti s 79,3 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 11 % respondentů a snížení 9,7 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 77,6 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 62,9 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 15,6 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 7,9 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 6,8 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 29,2 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,3 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 24,2 % své produkce, neměnnost u 75,7 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 17,4 % produkce, stejně rychle u 78,1 % produkce a rychleji u 4,5 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 34,4 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,4 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 8,5 % a snížení 11,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se meziměsíčně snížilo o 0,5 bodu a je o 7 bodů nižší než v září 2006, kdy indikátor dosáhl nejvyšší hodnoty ve své historii.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se hodnocení současné **ekonomické situace** ve srovnání se srpnem zlepšilo. Jako dobrou hodnotilo v září **ekonomickou situaci** svého podniku 61,5 % respondentů, 35,6 % jako odpovídající sezóně a 2,9 % jako špatnou. Podle mínění respondentů se zásoby v září zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 85,8 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 13,7 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 24,5 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 72,5 % tržeb a se 3 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 62,1 % respondentů, 32,2 % očekává růst a 5,7 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 87,1 % tržeb, 1,1 % předpokládá pokles a 11,8 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** se oproti srpnu zhoršila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 48,2 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 50,3 % žádné změny nepředpokládají a 1,5 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se celkově z nejvyšší hodnoty v jeho historii (již dosáhlo v srpnu 2007) snížilo v září o 1,3 bodu. V meziročním srovnání je o 6,7 bodů vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v září mírně zvýšilo hodnocení současné ekonomické situace, hodnocení poptávky se zvýšilo také. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 69,1 % respondentů jako dobrou, 29,6 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,3 % jako špatnou.

Očekávání vývoje **poptávky v příštích třech měsících** jsou nepatrně horší než v srpnu. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 33 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 64,7 % respondentů a 2,3 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 90,4 % respondentů, růst cen 6,5 respondentů a 3,1 pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 11,9 % respondentů, neměnnost 68,9 % a růst počtu zaměstnanců 19,2 % respondentů.

Očekávání **ekonomické situace** jsou pro období **příštích tří i šesti měsíců** lepší než v srpnu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci zvýšilo o 1,3 bodu, ale je o 4 body nižší než před rokem.